

Remissvar - Europeiska kommissionens förslag till förordning om digitala nät KOM (2026)16

Ert diarienummer: Fi2026/00350

Region Sörmland välkomnar Europeiska kommissionens förslag till förordning om digitala nät (KOM (2026) 16 och ambitionen att skapa ett mer harmoniserat och sammanhållet regelverk för digital infrastruktur inom Europeiska unionen. Ett välfungerande och långsiktigt stabilt regelverk är en viktig förutsättning för investeringar i digitala nät och för att stärka den europeiska inre marknaden för konnektivitet.

Regionen vill särskilt framhålla att tillgång till robusta höghastighetsnät är en grundläggande förutsättning för regional utveckling, tillhandahållandet av välfärdstjänster, näringslivets konkurrenskraft samt för totalförsvarets funktion och samhällets samlade beredskap. Digital infrastruktur utgör därmed en strategisk samhällsresurs som är avgörande för både territoriell sammanhållning och långsiktig hållbar utveckling.

Samtidigt understryker Region Sörmland vikten av att det föreslagna regelverket utformas med tillräcklig flexibilitet och med hänsyn till medlemsstaternas och regionernas skilda geografiska förutsättningar, befolkningsstruktur och marknadsförhållanden. Förutsättningarna för utbyggnad och drift av digitala nät varierar betydligt mellan tätbefolkade och glesare områden, vilket bör återspeglas i tillämpningen av regelverket.

Övergång till ett direkt tillämpligt EU-gemensamt regelverk

Region Sörmland ser positivt på ambitionen att ersätta tidigare regelverk för elektronisk kommunikation med ett gemensamt och direkt tillämpligt regelverk på EU-nivå. Regionen konstaterar samtidigt att tidigare direktiv på området har haft begränsad effekt när det gäller att skapa en verkligt sammanhållen marknad för digitala nät. En bidragande orsak har varit att direktiven i stor utsträckning har gett utrymme för nationella anpassningar, vilket har lett till en fragmenterad tillämpning och minskade möjligheter till skalfördelar. Sverige är i detta avseende inget undantag.

Mot denna bakgrund välkomnar regionen kommissionens ambition att minska regelmässig fragmentering och skapa mer enhetliga förutsättningar för investeringar och marknadsutveckling inom hela EU. Ett gemensamt regelverk kan bidra till ökad förutsägbarhet, bättre investeringsklimat och

effektivare utbyggnad av digital infrastruktur, förutsatt att regelverket tillämpas konsekvent och långsiktigt.

Region Sörmland vill betona vikten av att branschen ges stabila och långsiktiga spelregler. Utbyggnad och förvaltning av digitala nät kräver betydande investeringar med långa tidshorisonter, vilket förutsätter ett regelverk som präglas av förutsägbarhet och regulatorisk stabilitet över tid. I detta sammanhang anser regionen att det är angeläget att nuvarande arbete med att vidareutveckla eller skärpa regleringen av aktörer med betydande marknadsinflytande (SMP – Significant Market Power) pausas eller helt avbryts. En fortsatt eller fördjupad SMP-reglering riskerar att motverka förslaget övergripande intentioner om harmonisering, förenkling och stärkta investeringsincitament på EU-nivå. Ett nytt gemensamt regelverk bör i stället utgå från ett helhetsperspektiv där konkurrenskraft, marknadsdynamik och långsiktiga investeringar i digital infrastruktur står i centrum.

Mål om högkvalitativ, säker och resilient konnektivitet

Region Sörmland delar kommissionens bedömning att tillgång till högkvalitativ, säker och resilient digital uppkoppling är en grundläggande förutsättning för ett konkurrenskraftigt och sammanhållet Europa. Regionen vill särskilt betona att robust digital infrastruktur utgör en central möjliggörare för regional utveckling, näringslivets konkurrenskraft, tillhandahållandet av välfärdstjänster, samhällsberedskap och totalförsvaret samt för social inkludering och delaktighet i samhället.

Ett centralt inslag i förslaget är ambitionen att stärka den territoriella sammanhållningen inom EU. Region Sörmland ser detta som positivt och vill betona vikten av att även landsbygdsområden och mindre tätorter ges tillgång till högkapacitetsnät på likvärdiga villkor. Utan en sådan inriktning finns en risk att regionala och geografiska skillnader förstärks, med negativa konsekvenser för både samhällsutveckling och ekonomisk tillväxt. Regionen vill i detta sammanhang hänvisa till en undersökning som genomförts i samverkan mellan sju regioner i Mellansverige, där de små och medelstora företagens behov av digital infrastruktur har kartlagts. Resultatet visar tydligt att företagen är starkt beroende av en väl utbyggd och tillförlitlig digital infrastruktur för sin verksamhet, konkurrenskraft och möjlighet att utvecklas. Tillgång till högkapacitetsnät är därmed inte enbart en teknisk fråga utan en avgörande faktor för regionalt näringsliv och sysselsättning.

Samtidigt vill Region Sörmland framhålla att även om Sverige har kommit långt i utbyggnaden av digital infrastruktur är landet till ytan glest befolkat, med betydande regionala skillnader. Det finns fortsatt behov av riktade insatser, särskilt i glest befolkade områden där marknadens förutsättningar för utbyggnad är mer begränsade. En framtida förordning bör därför stödja och komplettera nationella och regionala insatser, snarare än att begränsa möjligheten till anpassade lösningar utifrån lokala och regionala behov. Regionen anser sammantaget att ett EU-gemensamt regelverk för digitala nät bör bidra till att skapa långsiktigt hållbara förutsättningar för både investeringar och samhällsutveckling i hela unionen, med särskild hänsyn till geografisk mångfald och olika regionala förutsättningar.

Ramverk för resiliens säkerhet och krisberedskap

Region Sörmland välkomnar att remissen innehåller ett nytt ramverk för resiliens och krisberedskap, där digitala nätverk tydligt klassificeras som samhällskritisk infrastruktur. Regionen ser positivt på att förslaget stärker samordningen på EU-nivå och kompletterar befintliga regelverk inom cybersäkerhet och civil beredskap, med syfte att säkerställa kontinuitet i samhällsviktiga kommunikationer vid kriser, störningar och i händelse av höjd beredskap.

I Sverige pågår i dag ett omfattande arbete med cybersäkerhet på nationell nivå, med strukturer och resurser som kan aktiveras vid höjd beredskap eller krig. Region Sörmland vill dock uppmärksamma att dessa säkerhetslösningar i huvudsak är inriktade mot offentliga aktörer och samhällsviktiga funktioner, medan kommersiella aktörer – som dagligen utsätts för cyberattacker och samtidigt utgör en central del av den digitala infrastrukturen – i begränsad utsträckning omfattas av motsvarande stöd och skydd. Regionen anser att det föreslagna ramverket i större utsträckning bör beakta näringslivets utmaningar och roll i den samlade resiliensen. Vidare vill Region Sörmland peka på att det i dag finns utmaningar kopplade till att medlemsstater i ökande grad utvecklar och sluter sig kring nationella säkerhetslösningar, exempelvis avseende molntjänster, datalagring och tillgång till teknisk specialistkompetens. En sådan utveckling riskerar att motverka målen om ökad samverkan, gemensam beredskap och skalfördelar på EU-nivå. Regionen ser därför ett behov av att det föreslagna ramverket tydligare främjar gemensamma europeiska lösningar och samordnade insatser, i syfte att stärka den kollektiva motståndskraften och minska sårbarheter i den digitala infrastrukturen. Regionen bedömer sammantaget att ett effektivt ramverk för resiliens och krisberedskap för digitala nät bör utformas så att det stärker samverkan mellan offentlig och privat sektor, mellan medlemsstater och mellan olika

förvaltningsnivåer. Ett sådant angreppssätt bör premieras för att säkerställa ett robust, säkert och motståndskraftigt digitalt ekosystem i hela EU.

Harmoniserat auktorisationssystem och Single Passport

Region Sörmland ser positivt på införandet av ett harmoniserat auktorisationssystem, inklusive ett så kallat Single Passport, som syftar till att förenkla för operatörer att verka i flera medlemsstater. Förslaget bedöms kunna minska administrativa bördor, öka investeringsförutsägbarheten och skapa mer likvärdiga villkor för aktörer inom digitala nät i hela EU. Regionen välkomnar särskilt att möjligheten för aktörer att fortsatt verka enbart nationellt eller regionalt samtidigt bibehålls.

Ett harmoniserat auktorisationssystem kan bidra till att stärka investeringsviljan hos europeiska aktörer genom tydligare och mer enhetliga regelverk. Likvärdiga villkor inom EU skapar bättre förutsättningar för långsiktiga investeringar i digital infrastruktur och kan därmed bidra till att stärka Europas samlade konkurrenskraft på området.

Samtidigt vill Region Sörmland understryka vikten av att ett förenklat och harmoniserat regelverk inte sker på bekostnad av möjligheten att beakta nationella, regionala och lokala förutsättningar. Frågor som rör markåtkomst, fysisk planering, samordning med annan samhällsinfrastruktur samt regional utveckling kräver fortsatt ett nära samspel mellan aktörer på olika nivåer. Ett väl avvägt auktorisationssystem bör därför kombinera harmonisering på EU-nivå med tillräckligt handlingsutrymme för nationella och regionala aktörer.

Regionen bedömer sammantaget att förslaget om ett harmoniserat auktorisationssystem och Single Passport, om det utformas på ett proportionerligt sätt, kan bidra till både förenklade regelverk och mer jämlika konkurrensförutsättningar inom EU, samtidigt som regionala behov och förutsättningar fortsatt kan tillgodoses.

Övergång till fiberbaserade nät och utfasning av koppar

Region Sörmland konstaterar att en del av förslaget rör övergången från kopparnät till fiberbaserade gigabitnät. Remissen föreslår gemensamma principer, nationella planer och långsiktiga tidsramar med målet att påskynda fiberutbyggnaden och skapa tydliga investeringssignaler för marknadens aktörer. Regionen ser positivt på ambitionen att skapa långsiktighet och förutsägbarhet i denna omställning.

Samtidigt vill Region Sörmland framhålla att avvecklingen av kopparnät i praktiken är ett överspelat kapitel i Sverige. Sverige ligger långt framme i övergången till fiberbaserad infrastruktur, och de huvudsakliga

utmaningarna rör i dag snarare fortsatt utbyggnad och förstärkning av högkapacitetsnät i glesare befolkade områden än hantering av äldre kopparnät. Regelverket bör därför ta hänsyn till att medlemsstater befinner sig i olika faser av denna omställning och har skilda behov.

Regionen ser positivt på att förslaget medger undantag där fiberutbyggnad inte är ekonomiskt eller tekniskt genomförbar, under förutsättning att alternativa lösningar kan erbjuda jämförbar kvalitet och prisnivå. Sådan flexibilitet är särskilt viktig för regioner med stora geografiska avstånd och varierande befolkningsstruktur.

Region Sörmland vill understryka att ett framtida regelverk bör vara tillräckligt anpassningsbart för att stödja de behov som finns i länder som redan har kommit långt i fiberutbyggnaden. Fokus bör ligga på att möjliggöra fortsatt utveckling, robusthet och kapacitet i de digitala näten, snarare än på generella åtgärder som i huvudsak är relevanta för medlemsstater som befinner sig i ett tidigare skede av omställningen. På så sätt kan regelverket bidra till effektiv resursanvändning och stärkt europeisk konkurrenskraft. Ny reglering på EU-nivå får inte ske på bekostnad av medlemsstater som har ambitionen att vara i framkant. Det bör alltså finnas en balans mellan centralisering och nationellt inflytande.

Tillgång till konnektivitet och användarrättigheter

Region Sörmland ser positivt på att förslaget moderniserar reglerna om universell tillgång och användarrättigheter, med fokus på att alla ska ha tillgång till en adekvat och prisvärd internetanslutning som möjliggör full delaktighet i det digitala samhället. Regionen välkomnar även ambitionen att harmonisera konsumentskyddet och anpassa regelverket till den snabba teknikutvecklingen, vilket kan bidra till ökad tydlighet och stärkt förtroende för digitala tjänster inom hela EU.

Tillgång till digital infrastruktur är i dag en grundläggande förutsättning för att kunna ta del av offentlig service, utbildning, arbetsmarknad och samhällsliv i stort. Ur ett regionalt perspektiv är det därför centralt att regelverket för universell tillgång bidrar till att motverka digitalt utanförskap och stärker förutsättningarna för social inkludering i både stad och landsbygd.

Region Sörmland ställer sig i detta sammanhang positiv till att kommissionen överväger någon form av anslutningsplikt för den fasta infrastrukturen, särskilt om en sådan utformas i kombination med flexibla och mer ändamålsenliga stödsystem. I Sverige finns i dag utmaningar där

både hushåll och företag, trots relativ närhet till en befintlig anslutningspunkt, saknar möjlighet att få tillgång till fast bredbandsanslutning. Detta kan bero på att den nätägare som byggt ut området inte längre har aktuella utbyggnadsplaner eller att det råder kapacitetsbrist i näten.

Region Sörmland bedömer att ett regelverk som tydligare adresserar denna typ av så kallade ”nära men utan anslutning”-situationer skulle kunna bidra till mer effektiv resursanvändning och ökad samhällsnytta. En kombination av anslutningsplikt, proportionerliga krav och flexibla stödformer kan vara ett viktigt verktyg för att säkerställa att befintlig infrastruktur nyttjas bättre och att fler ges faktisk tillgång till högkapacitetsnät.

Sammantaget anser Region Sörmland att ett modernt regelverk för universell tillgång och användarrättigheter bör utformas så att det både stärker individens och företagets möjligheter till digital delaktighet och samtidigt stödjer nationella och regionala insatser för utbyggnad av robust och framtidssäker digital infrastruktur.

REGION SÖRMLAND

Magnus Johansson
Regiondirektör